De vlucht van de junikever

In de schemering kwamen ze tevoorschijn: grote bruine kevers die massaal rond de bomen begonnen te zwermen. Omdat ze erg leken op de grote kevers die ik in mei wel eens had gezien, bestempelde ik ze in eerste instantie achteloos als 'meikevers' *(Melolontha melolontha)*. Het was echter juni ...

Tekst & foto's Cor Oldenburg

Pas na een educatieve rondgang door een insectengids kwam ik tot de conclusie dat het geen meikevers waren, maar junikevers (*Amphimallon solstitiale*). Deze kevers behoren, net als meikevers, tot de familie van bladsprietkevers (Scarabaeidae). Meikevers onderscheiden zich door hun opvallende achterlijfpunt (pygidium) en hun grootte: junikevers zijn kleiner. Junikevers hebben drie ribben op hun dekschilden, met grote haren op de randen. Het mannetje heeft één zogenoemde tand op het puntje van de schenen van de voorpoten, terwijl het vrouwtje drie tanden heeft op de schenen van de voorpoten.

Junikever op tentdoek.

Junikevers zijn inmiddels vertrouwde bekenden als ik in juni op vakantie ben. Zittend voor de tent kan ik ze uitgebreid bekijken. Aan het einde van een warme dag, bij rustig weer, komen ze steevast tevoorschijn. Je kan er de klok op gelijk zetten: als de zon verdwenen is en het begint te schemeren, komen de junikevers omhoog gevlogen uit het gras. Dit kan een hele onderneming zijn, aangezien junikevers net zo'n lompe manier van vliegen (en landen) hebben als meikevers. Aan het brommende gezoem in het gras is te herkennen waar een junikever probeert op te stijgen. Eerst klimt de kever langs een grasspriet omhoog, zodat hij vanaf een verhoging het luchtruim kan kiezen. Wanneer hij echter bovenaan de grasspriet komt, buigt het sprietje door naar de grond door het gewicht van de kever, wat het hele effect tenietdoet. Vervolgens vouwt de kever zijn vleugels uit, maar omdat hij zich inmiddels weer vlak boven de grond bevindt, lukt het hem niet direct om tussen de grassprieten uit te stijgen. Hierop valt hij terug naar de grond en begint opnieuw aan een klim langs een grasspriet omhoog.

Dit geworstel ziet er koddig uit. Desondanks lukt het vele junikevers vroeg of laat op te stijgen en zich bij hun soortgenoten te voegen. Ze verzamelen zich en masse rond de kronen van grote loofbomen. Dit resulteert in een indrukwekkend tafereel van brommende zwermen kevers, rondvliegend om de verspreid staande bomen. De kevers zwermen om partners te vinden. Als een mannetje en vrouwtje elkaar te pakken hebben, laten ze zich pardoes uit de lucht vallen. Dit is een vreemde gewaarwording: uit de brommende zwerm zie je af en toe met grote snelheid iets naar beneden storten.

Een nieuwe generatie junikevers ontwikkelt zich als larve onder de grond. Deze ontwikkeling duurt twee jaar, een tijd waarin de larve knaagt aan plantenwortels, waaronder van grassen, akker- en tuinbouwgewassen. Hiermee kunnen de engerlingen zich de woede van boeren, tuinders en gazonliefhebbers op de hals halen. Volwassen junikevers leven van boombladeren, maar eten niet veel.

Even massaal als dat ze tevoorschijn komen, verdwijnen de junikevers ook weer. Een kwartier tot een half uur is het gebrom van de zwermen rond de boomkronen te horen, daarna zijn ze verdwenen. Terwijl de schemering overgaat in de nacht, wordt het weer stil. Zittend voor de tent geniet ik na van de vlucht van deze fascinerende kevers. ■

Vrouwtje junikever, te herkennen aan de drie tanden op de schenen van haar voorpoten.